Petra Klabouchová

DUCH PANKRÁCE

Milostná vyznání ve stínu smrti

Host

© Petra Klabouchová, 2025
© Host – vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-2882-0 (PDF)
ISBN 978-80-275-2883-7 (ePUB)
ISBN 978-80-275-2884-4 (MobiPocket)

Osudy postav této knihy byly poskládány
ze skutečných dopisů a motáků sepsaných
v celách smrti pankrácké sekyrárny.

Jsou příběhy, co potřebují čas, tmu
a dlouhé ticho, než mohou být znovu vyprávěny.
Příběhy královen, zbojníků i katů z Pankráce.

Věnováno Marianne, Richardovi,
Růžence, Karlovi, Otce, Jarmile...
a dalším stovkám zapomenutých.

ÚVOD

Nejdřív se musí před několika páry cizích chlapských očí svléknout až do spodního prádla. Tam, uprostřed studených zdí a ledového ticha. Naposledy pohladí pohledem pomačkanou fotku svých dětí.

Možná jí po stehnech stydlivě stéká ke kotníkům její vlastní hrůza z umírání. Ale prosit o život je nebude.

Jde sama. Je sama. Na smrt je každý sám. Jen číslo. Ne žena. Ne člověk. Není první, nebude poslední. Touhle chodbou jich ještě projdou stovky.

Vlasy jí sepnou do copu a ustřihnou ho. Zbytek vyčešou nahoru, aby se pramínky nenamotaly do nožů. Zbytečně špinavá práce a tady není na zbytečné věci místo ani čas.

Eins, zwei, eins, zwei...

Další na řadu. Tři vteřiny na přečtení rozsudku, šest sekund, než ji položí pod nabroušené ostří, do špatně opláchnuté krve té před ní. Ještě ani nestihla odtéct do kanálu, sráží se na mokré dlažbě pod botami katových pomocníků.

Vzduchem lidských jatek znovu zasviští ocel. Hlava padá do kýble, ještě vnímá. Vidí. Cítí. Bolest a hrůza, jedna, dvě, tři vteřiny, dokud mozku nedojde kyslík.

Hlavu potom hodí k tělu do dřevěné bedny, k nohám, mezi kolena. Vyvezou je za tmy, mrtvé spálí, bedny ne. Ty budou zítra znovu potřebovat.

Takhle umírají královny.
Zbojníci.
I jejich kati.

V ZEMI ZRAZENÝCH DNŮ

Běžní lidé přirozeně nechtějí války. To je jasné.

Ale nakonec jsou to vůdci země, kteří určují politiku, a je vždy jednoduché strhnout lidi s sebou. Ať už mají či nemají hlas, mohou být vždy přiměni k žadonění u svých vůdců.

Vše, co je třeba, je říci jim, že jsou napadeni, a odsoudit ty mírumilovnější z nich za nedostatek vlastenectví a vystavování jejich země nebezpečí.

Toto funguje v každé zemi stejně.

(Zakladatel gestapa a druhý muž nacistického Německa Hermann Wilhelm Göring; z knihy Gustava Marka Gilberta Norimberský deník, 1947)

ZBOJNÍCI

Praha. 1939. Jaro. Vzduch voní květy šeříku, sny a mládím. I v tomhle zakletém království, kde nikdo neví, co bude zítra, jestli vlastně vůbec nějaké zítra bude, a kde vyplašené stíny s hlavami skloněnými k zemi pospíchají poloprázdnými ulicemi cizího města, které ještě včera bylo jejich.

Drobná žena s vlasy pečlivě sčesanými do drdolu drží v pravé ruce síťovku s kostkou laciného margarínu zabalenou do novin. V mastných skvrnách se pozvolna rozpouští protektorátní inkoust plný vítězných provolání v němčině a vděčnosti Vůdci. V druhé ruce pevně svírá dlaň poskakujícího chlapce. Mezi předními zuby maličká mezírka, na obou kolenou vykukujících zpod krátkých kalhot strupy odřenin, jak předevčírem uklouzl na štěrku mezi tújemi, když honil veverku. Tvář i úsměv rošťáka a v rukou dřevěný meč.

Jen ten jeho pohled je jiný. Skoro dospělý. Takový by děti mít neměly. Oči někoho, kdo už nevěří na nekonečno lidského bytí. Kdo poznal smrt. Kdo už z ní nemá strach, protože ve světě mrtvých žije.

Pospíchají kolem vysoké zdi. Za ní se větve borovic zlehka pohybují v jarním vánku, tiše šumí, hladí oblohu i zem tam dole modravými stíny. V korunách rozkvetlých stromů hučí včely, až se hlava skoro roztočí z té medové vůně všude kolem.

Šedivá zeď se ostře stáčí doleva. Matka se synkem kolem ní zahnou, před nimi se objeví mohutná kovová brána a za ní majestátní budova s čistými liniemi a popisným číslem 218. Strašnické krematorium. Tady jsou doma.

Její manžel František tu před necelými deseti lety přijal místo ředitele. A malý Fanoušek už vyrůstal tady. Za zdí. Tichý les plný dobrodružství uprostřed velkoměsta, stromy, keře, klid a sem tam nějaká ta veverka. První krůčky piloval v urnovém háji, na kole ho táta učil jezdit za teplých večerů po cestičkách mezi hroby.

Jak se žije mezi mrtvými? Krásně! Mnohem lépe než tam venku za zdí, řekla by ona. Smrt není nakažlivá, smíření a klid boží ano. A mrtví neškodí. Ne, mrtví ne. To živých je třeba se střežit, dneska ještě víc než včera.

„No tak, Fando, pozdrav přeci," zatahá ho jemně za ruku, když chlapec bez povšimnutí projde kolem nenápadného muže a dál vzduchem šermuje dřevěným mečem. Dostal ho vloni na svém prvním junáckém táboře na Moravě od vedoucího Roberta. Robert Král zbojníků mu kluci říkali. Vloni. Ještě vloni v létě. Jak moc ten jeden rok změnil celý svět.

„Brýden," zrudne malý František. Stydí se, že ho maminka musela napomenout.

„Dobrý den, pane profesore," opraví ho ona a omluvně se usměje na dlaždiče klečícího ve špinavých pracovních kalhotách na chodníku u zdi. Muž zlehka nadzvedne ušmudlanou čepici na pozdrav. V tom pohybu sedřených rukou je zvláštní elegance z jiných časů.

„Až zase přijde lepší doba, pan profesor tě možná bude učit," zašeptá žena k nechápajícímu chlapci, ale možná to říká jen sama sobě. Všichni potřebují něčemu věřit.

Fanda zpomalí, pohledem skáče z matčiny potemnělé tváře na toho muže, který dál srovnává hrubé dlažební kostky do pravidelných řad chodníku. Nakonec vyškubne ruku z máminy dlaně a váhavě si klekne na odřená kolena hned vedle něj.

„Tak já vám pomůžu…“ dívá se na muže s prošedivělými skráněmi odhodlaně malý František, „…aby už brzo přišla ta lepší doba.“

Dlaždiči přeběhne po vrásčité tváři letmý úsměv. Opatrně se rozhlédne ulicí, zda je někdo nevidí, a podá chlapci jeho dřevěný meč.

„Rytíři musí chránit královnu, to přece víš,“ kývne bradou k Františkově mamince.

Chlapec zakroutí nesouhlasně hlavou. Tvářičky se mu vzpurně nafouknou, čelo stáhne do směšné grimasy dětského rozhořčení. On přece není žádný rytíř. Rytíři jsou vojáci. Jako ti němečtí v černých uniformách, kvůli kterým maminka tolik pláče, když potají s tátou večer potmě a za zataženými závěsy poslouchají šumící rádio.

„Nejsem žádnej hloupej rytíř. Já byl vlče! Opravdický! Skoro junák, víte?“ Dívá se na něj těma svýma velkýma očima, co ještě neumějí lhát, a pak mu zašeptá přímo do ucha: „Jenomže teď už vlčata nejsou. Němci je zakázali. Protože junáci přísahají na pravdu, víte? Že budou vždycky chránit slabší. A to se dneska nesmí, říkal táta. Tak já jsem teď zbojník,“ zachmuří se Františkova tvář a máma už ho rychle zvedá z chodníku. Hrubě, spěšně ho staví na nohy, táhne ho jak vymáchané prádlo, až ji to zamrzí, ale co kdyby je někdo viděl? Nebo slyšel. Kristepane! Lidi dneska spadnou do neštěstí pro mnohem méně.

„Na shledanou, pane profesore.“

Fanda se cuká, zkouší se ještě otočit za dlaždičem, ale mámin krok je stále rychlejší, její ruka ho drží pevně, neúprosně. „Proboha, Fanoušku, pojď už!“

Starý pán zaklíní další dlažební kostku mezi ostatní, možná mu to trvá až příliš dlouho. Když pak znovu zvedne hlavu, oči se mu vlhce lesknou. Ještě jednou, na docela krátký okamžik se setkají s pohledem otáčejícího se Františka. Unavený muž s kulatými obroučkami brýlí na nose zvedne pravou ruku. Zdálky ten pohyb vypadá jen jako chvatné zamávání na rozloučenou malému rošťákovi. Nic víc. Prsty pokryté bílým prachem kamení má sedřené do krvavých šrámů, tři z nich bolestivě vztyčí k nebi, malíček a palec spojí do kruhu. Jako symbol ochrany slabších silnějšími. Takhle se zdravili junáci. A vždycky budou.

Hošík neposlušně plandající za svou udýchanou matkou odhodlaně přikývne, tvář se mu roztáhne do hrdého úsměvu a dřevěným mečem zašermuje nad hlavou v přísaze jarnímu nebi.

„Zbojník!“

ROBERT KRÁL ZBOJNÍKŮ

Brno. 1942. Je jaro. Vzduch voní květy šeříku, sny a mládím. Tam venku, tady všechno přebije pach potu a krve. Silou mu zkroutí obě ruce za hlavou, až se skoro trhají z kloubů, protáhnou je skrz kovovou konstrukci postele a pak tam někde za ní, kolem jeho zápěstí a omlácených trubek pelesti, bolestně zacvaknou ocelová pouta. Bosé

nohy zčernalé ranami mu mezitím na druhé straně rozvrzaného lůžka další z bachařů připoutá k ledovému kovu řetězy.

Snaží se otevřít oči. Vidět. Vidět je. Vidět sebe. Vidět smrt, až si pro něj konečně přijde. Nechce chcípnout jako slepé kotě. Z posledních sil bojuje s oteklými víčky a řasami slepenými zaschlou krví aspoň o skulinku světla. Má ji mít! Přímo nad ním se na stropě rozzáří žárovka žhnoucí jako světlomet. Škubne hlavou ke straně. Víc se pohnout nemůže, natažený na skřipec, vpletený do té zatracené postele jako uschlý motýl připíchnutý v muzejní sbírce za sklem. Prudká bolest mu projede z očních bulv až do mozku, provrtá hlavu a konečně vypne svět kolem.

Všude mají vězni pouta. Ruce spoutané za zády nebo ve dvojici s dalším odsouzeným. Někde tě přivážou řetězem k ocelovému kruhu ve zdi jako dobytek. To hlavně když je bombardují. Abys nemohl vzít roha, kdyby věznice dostala přímý zásah. Chcípnou tu oni, chcípneš i ty. Válka nikdy nebyla spravedlivá a smrtka bere každého, té je to jedno.

To všechno už Robert za těch pár měsíců zná. Ale tady, v Kounicových kolejích v Brně, tady je všechno jiné.

Lidi tu poutají k postelím vleže, mezi rámy kovových lůžek. Hodiny, dny, týdny. Už dávno necítí ruce, nohy ani Boha. Třikrát denně ho rozvážou, dostane nažrat, zkažená šlichta mu teče po prstech bez citu a on je olizuje jako pes, slintá, hlady by se nejradši zakousl do vlastních rukou a rval a rval, aspoň jediné sousto masa, kůže a kostí. A pak zpátky do želez. Kálí pod sebe i na sebe, žárovka mu ve dne v noci vypaluje díru do mozku. Tady jsi jen zvíře určené na porážku, a ono se z tebe pomalu stane. Vzteklé šílené zvíře. Čech…

Vodová salakvarda mu z mělké misky, kterou svírá v roztřesených dlaních, stéká po rtech bolavých hladem a ranami. Odřezky sušené zeleniny vařené ve vodě s octem chutnají stejně jako zvratky, lepí se mu na patro, jsou to spíš šlupky, tvrdé nestravitelné blány, a stejně se celou ozývá hlasité mlaskání vyhladovělých. Ani kousek spařené řepy nesmí přijít nazmar. Takhle nějak dělala dědova prasata, když jim jako kluk naléval do koryta z kýble šrot se syrovátkou.

Jenže najednou je něco jinak. Ticho! Úplné ticho. Řvoucí, ohlušující ticho, lidská prasata přestala snad i dýchat. Všichni kolem se zastaví, zamrznou v pohybu. Robert zvedne nechápavě hlavu od plechové misky, má v tom hrobovém tichu skoro strach polknout sousto, které mu zůstalo v ústech.

Starý muž s výrazným, několikrát přeraženým nosem se v koutě cely ztěžka postaví na nohy. Kdysi chlap jako hora, tam venku býval řezníkem a je to na něm stále vidět i po těch měsících tady. Ruce se mu svezou podél těla, v pozoru. Bradu zvedne k zamřížovanému oknu a rty se sotva zavlní. Ne, nemodlí se. Už dávno ne.

„Svině německé…“

O vteřinu později se zvedá i ten vedle něj. A další. A ještě jeden. Najednou je místnost plná nehybných černých stínů stojících v pozoru. Němí kostlivci v plandavých mundúrech.

„Stoupni si,“ zasyčí řezník směrem k Robertovi. Poslechne, ani neví proč. A pak to zaslechne i on. Tlumený suchý zvuk, jako když se zabouchnou dveře. Tak tu zní umírání. Jako prásknutí dveřmi. Jeden. Druhý. Ostatní v duchu počítají. Čtrnáct. Patnáct. Šestnáct. Tak dneska jich šlo šestnáct…

„Svině německé…“ zopakuje brněnský řezník s rozlámaným nosem a přejede si rukávem přes oči. Chlapy jako on tady ti hajzlové plakat neuvidí. „Popravy do písku,“ pronese tlumeným hlasem k Robertovi a ruce se mu sevřou do pěstí. „Uvidíš.“

A on ví, že uvidí. Hned o dva dny později. Tady v Brně se s hrůzou nešetří, hrůza vychovává, hrůza láme ducha nepoddajného národa.

Roberta a ostatní vyvedou z cely, aby potom pomohli s úklidem mrtvých po popravách. Odsouzení klečí před nimi na dvorku Kounicových kolejí v řadě jeden vedle druhého. Jedna žena, sedm mužů. Mužů? Aspoň dvěma z nich bude sotva šestnáct, na tvářích bledých děsem jim ještě ani nestihly vyrůst vousy. Kdysi dávno, tam venku, to muselo být snad v jiném životě, klukům jako tihle vykládal Robert o přátelství, o pravdě a lásce k přírodě. A junáci mu říkali Robert Král zbojníků. Robert Lví srdce. Jo, lví srdce. Teď tu stojí jak zpráskaný pes, ruce v poutech, prsty bezmocně zaťaté v pěsti, až se mu nehty zarývají do masa. Lví srdce teď mají ti chlapci tam vpředu.

Na kolenou v písku, v místě, kde Němci vyrvali ze země dlažební kostky, protože se z nich špatně smývá krev. Tihle jsou odsouzeni bez soudu. Nemají na něj nárok. Chytli je se zbraní v ruce. Za to se dnes nesoudí, za to se rovnou popravuje. Hned.

Robert vidí, jak se jim pod košilemi lehce chvějí ramena, jistota blízké smrti jim nadouvá hrudník posledními hlubokými nádechy. Ten nejmladší má pramínky vlasů přilepené k tváři studeným potem, oči se mu skelně lesknou horečkou. Nejistě jimi poskakuje po ostatních. Ne, stále

ještě nevěří, ještě doufá, něco se stane, určitě se něco musí stát, v šestnácti je přece tak hrozně brzy na umírání.

Na stěně přímo nad klečícími je vyobrazen svatý Václav na koni s nápisem: „Nedej zahynouti nám ni budoucím."

Odsouzení k smrti mu hledí přímo do tváře, on na ně nehybně a bezelstně seshora shlíží. Pod vévodou země české je ve zdi lapač kulek.

„Svině německé..." zašeptá znovu starý řezník vedle Roberta a uhne očima, když před ně na plac přimašírují dva uniformovaní s pistolí. Kolem nich poskakuje panák s fotoaparátem na trojnožce. Měří pohledem vzdálenosti, okukuje, odkud bude záběr nejlepší. Snímky musí být co nejjasnější, je nutné zabrat polohu odsouzených, přesný bod, kudy pronikne kulka do těla. *Ja, ja*, přikývne si sám pro sebe spokojeně panák s foťákem, odtud by se mu mělo podařit zachytit i okamžik průstřelu lebky. Dokumentační fotografie budou sloužit jako návod na dokonalou popravu s přesně stanovenými postupy pro další exekuční komanda v Protektorátu. Práce. Obyčejná, dobře odvedená německá práce. Bez emocí, bez myšlenek, čistá, rychlá, dokonale zorganizovaná. Ti klečící nejsou lidé, ale kusy. Ti s pistolí nejsou vrazi, ale zaměstnanci.

Ve skutečnosti jim není o moc víc než těm klukům na kolenou. Ten vyšší má až nepříjemně ostře řezanou tvář, pichlavý studený pohled a tělo tak šlachovité, štíhlé, že připomíná žiletku. Ten menší vypadá tak trochu jako prdel s ušima, klidně by mohl být jeho bratr, až na ty odstávající uši a důlek v bradě jsou si podobní jak vejce vejci. Ale to jsou dneska všichni Němci v těch svých uniformách a čepicích. Jeden nahraditelný druhým, stejný krok a pozdrav, stejné prázdno ve tváři.

Dvorkem zazní rozsudek smrti v chraplavé němčině. Robertovi na okamžik projde myslí vzpomínka na dědu, když říkával, že Němci nemluví, ale štěkají. „Hlavně nám domů nevoď Němkyni, Roberte. Ta i kdyby ti lásku vyznávala, pořád to bude znít jak rozzuřená fenka. Člověk by se lekl, že mu vyhrožují smrtí, a oni přitom jenom přejou dobré ráno."

Vojáci přistoupí k odsouzeným. Žiletka, ten první, je tu, aby popravoval jednou ranou přímo do zátylku. Druhý, ten s důlkem v bradě, aby v případě potřeby umírajícího dodělal. Dav vzadu zahučí. Robert slyší mezi hlasy i koketní ženský smích.

„Svině německé..." přejede je pohledem plným hnusu řezník a je mu jedno, že ho vidí. Jen ať vidí. I ta rána pažbou do žaludku, co ho vzápětí ohne až k zemi, mu je jedno. Sliny se žaludečními šťávami mu tečou po bradě a krku. Co na tom všem sejde, zítra nebo pozítří půjde i on. A zase se bude někdo smát. Někdo z těch tam vzadu. Platí tři říšské marky za lístek, aby se pobavili pohledem na umírající české potvory. Slovanské bestie. Tak jim tu říkají. Většina publika veřejných poprav jsou brněnské německé paničky. Příjemně strávené dopoledne spolu s přítelkyněmi, troška vzrušení při střelbě do té zvěře, pak procházka parkem, káva a čokoládový dortík v kavárně u divadla. Tam ho dělají skoro jako v Berlíně. Jak umí být ta válka protivně nudná a únavná.

Robert slyší hlas postarší ženy lamentující, že je jich dneska pod svatým Václavem nějak málo. Za tu cenu se sem už pomalu nevyplatí chodit.

Žiletka a ten druhý, ušatý, tasí zbraně. Fotograf ostří, rozkazy štěkají dvorkem, odrážejí se od zdí jako facky.

„Připravit, zamířit…“

Nejmladší z mužů na kolenou, ten vyhublý klučík, v posledním okamžiku otočí hlavu k ženě klečící hned vedle něj. Má stejně oříškové oči jako on. A stejně bílou tvář.

„Nebojte, maminko. Nebude to bolet.“

Natáhne k ní skoro ještě dětskou ruku a ona roztřeseně zvedne tu svou. „Milošku…“ Už se skoro dotýkají.

„Pal!“

Rána přímo do zátylku roztřese dvorek i zdi budov kolem. Projektil se zanoří do nahé hlíny pod těly, tlumený náraz, jako když zavřeš dveře. Ženské tělo se sveze tváří do písku. Krev jí vytéká ze zátylku i otevřených úst. Její dlaň s rozevřenými prsty padne prázdná před chlapecká kolena.

„Mamink…“

„Pal!“

Vzduchem se rozstříknou droboučké kapičky krve. Chlapcova ruka zůstane nehnutě ležet jen nepatrný kousek od té její.

„Pal!“

„Pal!“

„Pal!“

Každý výstřel doprovází cvaknutí fotoaparátu. Osm mrtvých těl krvácí do písku pod tváří svatého Václava. Zase je neochránil. Starý řezník tentokrát mlčí.

„Uklidit!“ zaštěká k nim hlídací pes v německé uniformě a vězni se dají trhavě do pohybu. Rychle, dokud jsou těla popravených ještě teplá. S každou minutou navíc je skládání zastřelených do dřevěných beden větší dřina. Panák s trojnožkou jim míří foťákem na ruce, aby zachytil přesný postup úklidu. Jsou až k loktům umazané ještě teplou krví. Cvak! Blesk fotoaparátu navždy zmrazí Robertovy paže

přesně ve chvíli, kdy v nich nese ještě skoro dětské tělo se zalomenou hlavou. Místo matčiny dlaně se teď chlapci ze sevřené pěsti mezi tuhnoucími prsty pomalu sypou k zemi zrnka písku obarvená její krví.

Robert už nemá lví srdce zbojníka. Už nemá žádné srdce. Nechal ho tam v tom krvavém písku pod svatým Václavem, když se mu do tváře vyčítavě dívaly dva páry mrtvých oříškových očí.

Na cele se starý řezník dál zuřivě myje v kýblu se smradlavou vodou. Znovu a znovu, jako blázen. Už dávno nemá ruce zakrvácené od popravených těl, které pomáhal uklízet, ale ta nasládlá vůně krve a smrti je tu s nimi pořád. Nedokáže se jí zbavit. Cítí ji na kůži, ve vlasech, na duši.

„Příště jdu já, hoši," opakuje stále dokola. „Příště jdu já."

A šel. O tři dny později.

Klečel jako desátý v řadě. A když se mezi zdmi brněnských Kounicových kolejí podesáté ozvalo to tupé zabouchnutí dveří, Robert, Robert Král zbojníků, který už neměl co ztratit, se vyšplhal nahoru ke stropu cely, až tam k malému zaprášenému okýnku s mřížemi, a z plných plic zařval do dvora na paničky se vstupenkou za tři říšské marky:

„Vy svině německé!"

RYTÍŘI ČERNÉHO ŘÁDU

Praha. 1943. Jaro. Vzduch voní prvními květy šeříku, sny a mládím. Willy s malým ďolíčkem na bradě a odstouplýma ušima pod čepicí uniformy bezmyšlenkovitě podřadí, rozhrkaný náklaďák se zelenou plachtou poskakuje

po pražské dlažbě mezi kolejemi tramvají. Projíždí samým srdcem města. Jen za rohem je *Wenzelsplatz*, Václavské náměstí, ještě pár ulic dolů k nábřeží a nad řadami domů vykoukne obrys Pražského hradu. Silnici právě přechází pohledná slečinka s dvěma foxteriéry na vodítku. Klobouček dle poslední německé módy, trochu uspěchaná, ale moc krásně uspěchaná, vlní se jako Vltava zjara, pohled na takovou pohladí každé mužské oko. Aspoň zezadu. I Willy se ještě podívá do zpětného zrcátka, posune si čepici s orlicí víc do týla a z otevřeného okýnka hlasitě dvakrát zapíská za vlnící se vltavskou kráskou.

Svět kolem se točí, žije, dýchá, jako by byl úplně obyčejný den. Jen další čtvrtek. A on také je. Jenom pro těch pětadvacet stínů s rozmlácenými tvářemi, co veze namačkané tam vzadu na korbě, ne. Uvnitř se nedá ani nadechnout. Kdo ještě dokáže sedět, dřepí s roztaženýma nohama, aby se mezi ně mohl posadit další. Vyskládaní a napěchovaní jak sušené listy tabáku. Právě je převáží zpět na Pankrác z Pečkova paláce. K soudu pro rozsudek smrti si pak už chodí pěšky, naštěstí, Willy má i jinou práci než dělat těm budoucím mrtvolám osobního řidiče. Jenže od výslechů je musí někdo vozit. Ty živé. I ty mrtvé. Po pár hodinách dobře mířených otázek, obzvlášť do slabin, to po vlastních nezvládne nikdo.

Když se auto přiblíží k bráně věznice, jsou chodníky stále hustěji lemované hloučky tmavých postav. Nepříjemný pocit, Willy se za volantem narovná, snaží se koukat jen před sebe, nechce je vidět. Naučil se je nevidět. Když je nevidíš, nejsou. *Scheiße!* Shrbená těla, ženské tváře zrudlé pláčem, mužské brunátné zlobou. Tátové, mámy, manželky, dcery. Vytahují krk za každým náklaďákem. Willy lehne

na klakson a vztekle zatne zuby, verbež jedna mizerná! Jako by to už takhle neměl těžký.

Dva gestapáci na korbě, co doposud seděli s puškou mezi koleny, se výhrůžně postaví. Pádný důvod k mlčení, co, čecháčci ufňukaní? Jen se ksichtěte, ty vaše huby nevymáchaný, stejně je vám to všechno houby platný. Pohledy nezabíjí a na víc se nezmůžete. Těla v uniformě na korbě zabrání, aby příbuzní čekající před bránou věznice aspoň na ten jediný kraťoučký pohled do tmavých útrob vozu mohli někoho nebo něco spatřit. Zbytek potlučeného nákladu se válí uvnitř na kovové podlaze auta, někdo krvácí, někdo umírá, další už zdechnul a začíná být cítit to, co z něj vyteklo.

Je čtvrtek, proklatý čtvrtek, a ve čtvrtek se na Pankráci dveře netrhnou. Už od sedmi rozvážejí vězně k výslechům, k soudům, probíhají transporty do ostatních věznic Říše, na popravčí místa i do koncentráků. Do toho všeho pak auta katů a pohřebáků. Willy nesnáší čtvrtky. *Scheißdonnerstag!*

I tenkrát v Brně v Kounicových kolejích byl čtvrtek. Ruka se mu tehdy třásla tak, že se mu ani nedařilo tu zatracenou pružinu vrátit na místo. Nakonec se zasekla v rámu, a když se ji rozechvělými prsty mastnými od zčernalého oleje snažil uvolnit, nečekaně se napnula a vyletěla až ke dveřím. *Scheiße!* Někdo v rohu místnosti se tlumeně zasmál, ale vlastně to ani jako smích neznělo.

Vlezlý, všudypřítomný děs jim proudil krví všem, bez výjimky. Zelenáči, tohle bylo jejich poprvé. Willymu zaškubalo nervózně ve tváři. Zvedl pružinu z podlahy, vsunul ji do rámu, chvatně přidal závěr a nasadil hlaveň. Oddechl

si, hotovo. *Herrgott!* A přitom to předtím dělal už tolikrát! Možná tisíckrát. Ale jen kontrolu zbraně. Ne popravu.

Furzknoten... Tak mu s láskou říkávala jako malému babička Frida tam doma v Tittlingu. Prdící uzlíček, prostě prďola. Kluci z okolních usedlostí už tak láskyplní nebývali, pro ně byl Willy vždycky jenom *Arsch mit Ohren*. Prdel s ušima. Měli pravdu, nikdy moc nevyrostl, zato uši, ty mu narostly pořádné. A ten ďolíček uprostřed brady mu byl taky čert dlužnej. Prostě *Arsch mit Ohren.* Ta přezdívka ho doprovázela od dětství, po celou jeho službu v uniformě. Vždycky se našel někdo ze známých a jejich známých, kdo ji ostatním připomněl. A sedla jako prdel na hrnec. Ušatá prdel.

Ale stejně to tam doma míval rád. Když zavřel oči, pořád ještě cítil tu vůni letních lesů, rozehřátou smolu na smrkových kmenech, borůvčí vysoké do půli lýtek a babiččin čerstvý nedělní chléb s celou hrstí kmínu.

Jeho starší bratr Heinz byl o hlavu vyšší a už tenkrát mu všichni říkali *Klinge*. Žiletka. Má takovou ostře řezanou tvář a hubený je, že by prošel i mezi tyčkami plotu. Ne na štorc, pěkně rovně. Oba je tam v Tittlingu, uprostřed bavorských políček a lesů, vychovávala *Oma Frida*. Babička Frida. Čistá germánská krev, řekli by o ní dneska.

„Na tohle já už jsem stará ženská, hoši moji. Těmhle věcem já málo rozumím. Jen aby vám se vedlo dobře, na mně už nesejde, já mám svoje dávno odžitý a ještě jsem od Pána Boha dostala nášup. Vlastně dva," říkala a hladila Willyho po tváři dlaní zhrublou dřinou v lesích pokaždé, když začal o těch novotách a Vůdci. „Hlavně aby válka nebyla. Všechno ostatní člověk snese."

Po první Velké válce jí zůstala jenom jedna dubová skříň v rohu světnice, dva vnoučci, sirotci, které sama vychovat,

a pár hrobů na krchově, kam chodit plakat. Však taky chodívala, ráno před mší a večer před setměním znovu. Po úzké stezce za vsí prudce do kopce, až tam ke hřbitovní zdi porostlé šípkovými růžemi. Rychle, bez vzdychání, jedna noha střídala druhou pod dlouhou sukní, času málo, mrtvých příliš a žít se musí. Práce nečeká. Když se ti přes hrb převalí šedesátka, už to člověku všechno tolik trvá. Tak jenom rychle pozdravit, pohladit studené kovové křížky, popřát nový den a dobrou noc těm, co ji měli přežít, ale nepřežili. Pak Oma Frida pokaždé uprostřed toho prastarého vesnického hřbitůvku zvedla hlavu k obloze, blankytně modré létem či šedivé stárnoucím podzimem, a odříkala tichý otčenáš.

Vater unser im Himmel,
geheiligt werde dein Name.
Dein Reich komme.

Modlila se k nebi, protože jenom tam někde nahoře mohl být Bůh. Tady dole na zemi totiž nebyl určitě. A z nebe, tam seshora, na poctivýho člověka nikdy nic zlýho nepřišlo.

Vychovala Willyho a Heinze, jak nejlíp to jen uměla. Jako dva zdejší modříny. Kmeny rovné, tvrdé, ani větev jim nezlomíš, kořeny hluboko v rodné hroudě, věrní své krvi a Bohu. Když se oba dali k *Ordnungspolizei*, dmula se Oma Frida pýchou. „Dobře vám kluci vyrostli. Páni četníci z nich budou. Byli byste na ně hrdí," zlehka hladila první dva kovové kříže za hřbitovní zdí, co nesly stejné příjmení. A každý pátek, když do Tittlingu dorazila pošta z města, chvátala stará na hřbitov číst zašlým fotografiím na náhrobcích z jejich dopisů.